

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია
სადოქტორო პროგრამა: საშემსრულებლო ხელოვნება
სპეციალობა: საკონცერტმაისტერო დაოსტატება
მისაღები გამოცდების მოთხოვნები

I. სპეციალობა

სპეციალობის სპეციფიკიდან გამომდინარე გამოცდა ტარდება ორ ნაწილად (60 წთ.):

1. **სოლო პროგრამა - 25-30 წთ.**
2. **პროგრამა სპეციალობით - 30-35 წთ.**

სოლო პროგრამა - 25-30 წთ.:

- ა) ბახი - პრელუდია და ფუგა, კ.ტ.კ. I ან II ტ-დან;
- ბ) ჰაიდნის ან მოცარტის სონატა;
- გ) შოპენის ერთი ეტიუდი თხზ.10 (გარდა. №3 და №6);
თხზ.25 (გარდა №1 და №7);

პროგრამა სპეციალობით - 30-35 წთ.

- ა) ბაროკოს ეპოქის ან კლასიკური არია;
- ბ) საოპერო სცენა ან არია რეჩიტატივით.
- გ) 5 რომანსის, ან 5 სიმღერისაგან შემდგარი ციკლი;
- დ) XX-XI სს. საკრავიერი ნაწარმოები.

კომისიას უფლება აქვს საჭიროების შემთხვევაში პრეტენდენტთან შეათანხმოს პროგრამის შეკვეცა.

II. სპეციალობის მომიჯნავე დისციპლინები

1. **წერითი გამოცდა - ხუთი საკითხი:** 1-მუსიკის ისტორიიდან, 1-მუსიკის თეორიიდან, 1-ვოკალური ტექნიკის საფუძვლებიდან და ვოკალური ტერმინოლოგიიდან, 1-საკრავთმცოდნეობიდან, 1-კონცერტმაისტერის სოლისტთან მუშაობის სპეციფიკიდან. (იხ. დანართი)
2. **მომავალი სადისერტაციო ნაშრომის გაფართოებული გეგმის დაცვა** (მოცულობა დაახლოებით 5-6 გვერდი) - ნაშრომის გაფართოებული გეგმა უნდა ეხებოდეს საშემსრულებლო ხელოვნების თეორიის, ისტორიის, მეთოდის ან ინტერპრეტაციის საკითხებს. წარმოდგენილ გეგმაში უნდა აისახოს სამომავლო საშემსრულებლო დისერტაციის გეგმა, სადისერტაციო თემის დასაბუთებით, პრობლემის აღწერით, კვლევის მიზნებისა და ამოცანების ჩამოყალიბებით.
3. **შერჩეული ნაწარმოების საშემსრულებლო ანალიზი** (იხ.დანართი)

- ნაწარმოების საშემსრულებლო გეგმის ჩამოყალიბება;
- მუსიკალური ნაწარმოების ინტერპრეტაცია კომპოზიტორის ჩანაფიქრის გათვალისწინებით;
- კომპოზიტორის ეპოქის, სტილის და ჟანრის ადეკვატური შეცნობა;
- ავტორისეული გრაფიკული ტექსტის ზუსტი, მხატვრული გააზრება;
- სოლისტი/ების ტექნიკური სირთულეების: სუნთქვის (ვოკალი) გადანაწილება და შტრიხების (საორკესტრო საკრავი) გათვალისწინება;
- სიტყვიერი ტექსტის (ვოკალი) ცოდნა და აქცენტების დასმა;
- სიტყვიერი და მუსიკალური ტექსტის სინთეზი;
- ფრაზირება, არტიკულაცია, დინამიური ნიშნები, პედალიზაცია;
- ავტორის მიერ მითითებული ტემპო/რიტმის დადგენა (ვოკალში სიტყვიერი ტექსტის) გათვალისწინებით;
- პარტიტურული მოსმენის შედეგად მუსიკალური აზრის გამოთლიანება;
- ჰარმონიული და რიტმული საყრდენის გააზრება/მოსმენა;
- ნაწარმოებში ანსამბლური ტექნიკური სირთულეების ამოცნობა და მათი გადაჭრის გზების ამოცნობა/განხორციელება;
- ვოკალური ხმების/ინსტრუმენტების ბგერითი ჟღერადობის ტემბრული, რეგისტრული შერწყმა საფ-ნო პარტიასთან;

4. საოპერო სცენის საკონცერტო ჩვენება (მომზადებული საოპერო სცენა, სრულდება სიმღერით და დაკვრით);
5. ნაწარმოების ფურცლიდან კითხვა სოლისტის მონაწილეობით;
6. რომანსის ან ლიდის ტრანსპონირება სოლისტის მონაწილეობით;
7. უცხო ენა (ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, იტალიური, რუსული).

დანართი

საკითხები სპეციალობის მომიჯნავე დისციპლინებიდან

მუსიკის ისტორია

1. ბაროკოს ეპოქის საოპერო სკოლები ;
2. ბაროკოს ეპოქის იტალიური საოპერო ჟანრები;
3. გერმანული და ავსტრიული ზინგშპილი;
4. კ.ვ. გლუკისა და ვ.ა. მოცარტის საოპერო შემოქმედების მხატვრული პრინციპების შედარება;
5. ვ.ა. მოცარტის საოპერო შემოქმედება (ოპ. „დონ ჟუანის“ მაგალითზე);
6. XIX ს. იტალიური ოპერის განვითარების გზები;
7. XIX ს. ფრანგული ოპერის განვითარების გზები;
8. ჯ. როსინის საოპერო შემოქმედება (ოპ. „სევილიელი დალაქის“ მაგალითზე);
9. ჯ. ვერდის საოპერო შემოქმედება (ოპ. „რიგოლეტოს“ მაგალითზე);
10. ჯ. პუჩინის საოპერო შემოქმედება (ოპ. „ტოსკას“ მაგალითზე);
11. რ. ლეონკავალოს საოპერო შემოქმედება (ოპ. „ჯამბაზების“ მაგალითზე);
12. lied-ის ჟანრის რაობა და მისი განვითარების გზები ავსტრიასა და გერმანიაში;
13. ფ. შუბერტის ვოკალური ლირიკა;
14. რ. შუმანის ვოკალური ციკლები;
15. ი. ბრამსის სიმღერები, ვოკალურ-სიმფონიური შემოქმედება;
16. ჰ. ვოლფის სასიმღერო შემოქმედება ავსტრიულ-გერმანული ვოკალური ლირიკის კონტექსტში;
17. რ. ვაგნერის საოპერო დრამატურგიის პრინციპები;
18. რ. შტრაუსის ვოკალური შემოქმედება;
19. გ. მალერის ვოკალური ციკლები;
20. რუსული რომანსის განვითარების გზები;
21. პ. ჩაიკოვსკის საოპერო შემოქმედება (ოპ. „ევგენი ონეგინის“ მაგალითზე);
22. ს. რახმანინოვის ვოკალური ლირიკა, რომანსები, ოპერები;
23. XX ს. ფრანგი კომპოზიტორების (კ. დებიუსი, ფ. პულენკი, მ. რაველი) ვოკალური ლირიკა;
24. ქართული კამერულ-ვოკალური მუსიკა.

კონცერტმასტერის სოლისტთან მუშაობის სპეციფიკა

1. ვოკალისტთან და ინსტრუმენტალისტთან კონცერტმასტერის მუშაობის შედარებითი ანალიზი;
2. კონცერტმასტერის მუშაობა საოპერო კლასში;
3. კონცერტმასტერის მუშაობა კამერული სიმღერის კლასში;

ვოკალური ტექნიკის საფუძვლები / ვოკალური ტერმინოლოგია

1. ვოკალური ხმების კლასიფიკაცია (ქალისა და მამაკაცის ხმების დიაპაზონი);
2. ვოკალური სუნთქვა და მისი მნიშვნელობა ვოკალური ბგერის წარმოქმნაში;
3. ფილირების, ემისიის, ფიორიტურის, ფორსირების, ტესიტურის, ტემბრის რაობა;
4. რეზონანსის, რეზონატორის, რევერბერაციის, მეცცა ვოჩე-ს რაობა;
5. გარდამავალი ბგერები, ბელკანტო, ინტონაცია, მოხურული ბგერა;
6. რეჩიტატივების ტიპობრივი დახასიათება;

საკრავთმცოდნეობა

1. სიმებიანი-ხემიანი და სიმებიანი-ამოსაკრავი საკრავების (ვიოლინო, ალტი, ჩელო, კონტრაბასი, არფა) შექმნის ისტორია; მათი აგებულება, დიაპაზონი, აპლიკატურა, ტექნიკური და მხატვრულ-გამომსახველობითი შესაძლებლობები;
2. ხის ჩასაბერი საკრავების (ფლეიტა, კლარნეტი, ჰობოი, ფაგოტი, კონტრაფაგოტი) შექმნის ისტორია; მათი აგებულება, წყობა, რეგისტრების დახასიათება, დიაპაზონი, სუნთქვის გადანაწილების ტექნიკა, ტექნიკური და მხატვრულ-გამომსახველობითი შესაძლებლობები;
3. ლითონის ჩასაბერი საკრავების (ტუბა, ვალტორნა, საყვირი, ტრომბონი, ტენორ-ბასი ტრომბონი) შექმნის ისტორია; მათი აგებულება, ტემბრი, სუნთქვის განაწილების ტექნიკა, დიაპაზონი, აპლიკატურა, ბგერის ტექნიკური და მხატვრულ-გამომსახველობითი შესაძლებლობები;

მუსიკის თეორია

1. მოდალური სისტემა;
2. მაჟორულ-მინორული სისტემა;
3. XX ს. ჰარმონიის საკითხები;
4. შინაარსი და ფორმა მუსიკაში;
5. ჟანრი და სტილი მუსიკაში;
6. მუსიკალური გამომსახველობის ხერხები;
7. მარტივი ფორმები;
8. რთული 2 და 3 ნაწილიანი ფორმა;
9. თავისუფალი და შერეული ფორმები;
10. ვოკალური ფორმები;
11. საოპერო ფორმები;
12. პოლიფონიური ფაქტურის სახეები;
13. კონტრაპუნქტის თეორია;
14. იმიტაციის თეორია;

რეკომენდებული ლიტერატურა

1. არუთინოვი-ჯინჭარაძე დ., ნადარეიშვილი მ. მუსიკალური ნაწარმოების ანალიზი. ლექციები. თ.ს.კ. თბილისი, 2004.
2. ბოლაშვილი ქ. XX საუკუნის მუსიკის ისტორია. ლექციები. თბილისი 2011.
3. გუდიაშვილი ნ. პოლიფონია. მკაცრი სტილი. თბ., 1986წ.
4. მშველიძე შ. საკრავთმცოდნეობა.
5. მუსიკალური ლექსიკონი. შემადგენლები: ა. ყიფშიძე, გ. ჩხიკვაძე. – თბილისი, 1971;
6. პოლიფონიის ისტორიიდან. ლექციები. თბ., 2007წ.
7. ჟღენტი ი. ლექციები ჰარმონიაში. თსკ., თბ., 2005წ.
8. საკრავთმცოდნეობის პროგრამა. სსრკ-ს კულტურის სამინისტროს
9. მეთოდური კაბინეტი. – მოსკოვი, 1988.
10. ჩიმაკაძე ა. პოლიფონია. თბ., 1983წ.
11. მშველიძე შ. საკრავთმცოდნეობა. 1965წ.
12. ბოლაშვილი ქ. XX საუკუნის მუსიკის ისტორია. ლექციები. თბილისი 2011
13. როზენშილდი კ. საზღვარგარეთის მუსიკის ისტორია. (1 წიგნი), თბ.,2001.
1. გალაცკაია ვ. საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკალური ლიტერატურა, თბ. 1982
14. ლევიკი, ი. საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკალური ლიტერატურა, თბ, 1973
15. ლევიკი, ი. საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკალური ლიტერატურა, თბ,1976
16. დრუსკინი მ. საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკის ისტორია, თბ. 1976
17. კონენი ვ. საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკის ისტორია, თბ. 1974
18. საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკის ისტორია, (რედ. ნესტიევი ი.)(თარგმანი იხ.თბ. კონსერვატორიის ბიბლიოთეკა);
19. XX საუკუნის მუსიკა, ნარკვევები,ნაწ,1 (1890-1917), თბ., 1990
20. ქუთათელაძე რ. დასავლეთ ევროპის მუსიკის ისტორია ვენის კლასიკური სკოლა. გლუკი. ჰაიდნი – თბ., 2004.
21. ქუთათელაძე რ. დასავლეთ ევროპის მუსიკის ისტორია ვენის კლასიკური სკოლა. მოცარტი. თბ. 2003.
22. . კელიში ი –რუსული მუსიკის ისტორია, თბ. 1973
23. ფერმანი,საზღვარგარეთის ქვეყნების მუსიკის ისტორია, თბ.
24. ქართული მუსიკის ისტორია, (რედ. გ.ტორაძე), თბ. 1990
25. XX საუკუნის 20-50 წლების ქართული მუსიკის ისტორიის ნარკვევები, თბილისის სახ. კონსერვატორიის სამეცნიერო შრომების კრებული; თბილისი, 1998.
26. მე-20 საუკუნის 60-90-იანი წლების ქართული მუსიკის ისტორიის ნარკვევები, თბილისის სახ. კონსერვატორიის სამეცნიერო შრომების კრებული; 2004 წ.
27. მუსიკის ენციკლოპედიური ლექსიკონი, (შემდ.ა. თამარაშვილი, რედ.გ.ტორაძე), თბ., 2007
28. Аберт Г. В.А. Моцарт. Часть первая. Книга 1 – М. 1987. Часть первая, Книга 2- М. 1988. Часть вторая. Книга 1. – М. 1983. Часть вторая. Книга 2. – М. 1990.
29. Асафьев Б. Музыка XX века. . – Ленинград, 1982.

30. Васина-Гроссман В. Романтическая песня 19 века "Строгая лирика" Брамса
31. Друскин М. О западноевропейской музыке XX века. - Москва, 1973.
32. История западноевропейской музыки вып. VI, (ред. Смирнов) М. 2001г.
2. (начало и середина XX века)
33. История зарубежной музыки XX век, М. 2007г.
34. Житомирский, Даниэль Владимирович РОБЕРТ ШУМАН Музыка, 1964 год,
35. Кандинский В. История русской музыки. XIX век, - Москва, 1979.
36. Левик Б. История западноевропейской музыки. XVIII век, II половина - Москва, 1966.
37. Ливанова Т. Проблема стиля в музыке XVII века. Ренессанс. Барокко. Классицизм/Проблемы стилей в западноевропейском искусстве XVI- XVII веков/ М.1966.
38. Ливанова Т. "История западноевропейской музыки до 1789 года:Учебник" в 2-х тт. Т. М., 1983.
39. Г. Торадзе "Р. Леонкавалло и его опера "Паяцы", М. 1966.
40. Кенигсберг А. Некоторые приемы музыкальной драматургии Дж. Пуччини и современная зарубежная опера // Вопросы современной музыки. – Л.: Музгиз, 1963.
41. Менабени А. Органы голосового аппарата –М. Просвещение. 1987. с. 4-20.
42. Морозов В. О тембре певческого голоса. – Ленинград. 1977. С. 13-66ю
43. Мазель Л. Строение музыкальных произведений. М., 1960, 1986.
44. Музыка Австрии и Германии XIX века книга I – м.1975г; книга II- м.1978г.
45. Музыкальная энциклопедия 1-6, Москва, 1973-1982.
46. Протопопов В. Сонатная форма в поздних произведениях Бетховена. Сб. статей. «Бетховен». - Москва, 1971.
47. Роллан Р. Музыкально-историческое наследие. В восьми выпусках. Выпус второй – М. 1987. Вып. третий – М. 1988. Вып. пятый – М. 1990.
48. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. – М. 1965.
49. Хохловкина А. Западно-европейская опера. — М.: Гос. музиздательство, 1962

საშემსრულებლო ანალიზისთვის შერჩეული ნაწარმოებები

1. მოცარტი-ოპ. "ფიგაროს ქორწინება" - გრაფინიას რეჩიტატივი და არია, ქერუბინოს ორი არია;
2. მოცარტი- ოპ."ჯადოსნური ფლეიტა" - ღამის დედოფლის ორი არია;
3. მოცარტი- ოპ."დონ ჟუანი" - დონა ანას არია, დონა ელვირას რეჩიტატივი და არია;
4. მოცარტი-ოპ. "ასე იქცევა ყველა..." - ფიორდილიჯის არია;
5. მოცარტი - ოპ."ტიტუსის გულმოწყალება" - სექსტუსის ორი არია;
6. შუბერტი - ვოკალური ციკლი: "მშვენიერი მეწისქვილე ქალი" ;
7. შუმანი - ვოკალური ციკლი: "ქალის ცხოვრება და სიყვარული";
8. ბრამსი - Libestreu op.3 №1; Die mainacht op. 43 № 2; Meine liebe ist grun op.63 № 5;
O wusst ich doch den weg zuruck op.63 № 8; Vergebliches standchen op.84 № 4;
9. რ.ვაგნერი - "5 სიმღერა" მატლდა ვაზენდონკის ტექსტზე;
10. ჰ.ვოლფი- სიმღერები მიორიკეს ლექსებზე : „er ist’s”, “nimmersatte liebe”, “verborgenheit”, “begegnung”,(ლაიფციგი, პეტერსის გამოცემა, I ტომი);
11. გ.მალერი - ვოკალური ციკლები: "მოხეტიალე შეგირდის სიმღერების" მაგალითზე;
12. შტრაუსი - სიმღერები: „ცეცილიას; "ყველა მიცვალებულთა დღე", "ღამე", „ხვალ“;
13. ბერგი - "შვიდი ადრეული სიმღერა";
14. ბიზე- ოპ."კარმენი" - მიქაელას არია, ხოზეს არია, კარმენის სეგიდილია;
15. გუნო-ოპ. "ფაუსტი" - მარგარიტას სცენა და არია;
16. სენ-სანსი -ოპ. "სამსონი და დალილა" - დალილას სამი არია;
17. დებიუსი. "Apparition" ("ზმანება"); "Fantoches" ("ფანტომი"); "Fleur des Bles" ("მინდვრის ყვავილები"); "Clair de lune" ("მთვარის შუქი");
18. შოსონი - რომანსები: "იასამნის დრო", "სიყვარულის სიმღერა";
19. როსინი -ოპ. "სევილიელი დალაქი" - ფიგაროს კავატინა, როზინას კავატინა, ბაზილიოს არია;
20. ვერდი - ოპ. "აიდა" - აიდას ორი არია;
21. ვერდი -ოპ. "ტრავიატა" - ვიოლეტას პირველი არია;
22. ვერდი-ოპ. "დონ კარლოსი" - მეფე ფილიპის არია, ებოლის არია, ელისაბედის არია ("გამოსვლა") ;
23. ვერდი- ოპ. "ბედის ძალა" - ლეონორას არია;
24. ვერდი-ოპ. "ბალ-მასკარადი" - ამელიას პირველი არია;
25. ვერდი -ოპ. "რიგოლეტო" - რიგოლეტოს არია;
26. ლეონკავალო -ოპ. "ჯამბაზები" - პროლოგი (ტონიოს არია), ნედას ბალადა;
27. პუჩინი -ოპ. "ჩიო-ჩიო-სანი" - ბატერფლაის მონოლოგი;
28. მანუელ დე ფალია ვოკალური ციკლი- "7 ესპანური სიმღერა";
29. ჩაიკოვსკი - ოპ. "ევგენი ონეგინი" - ტატიანას სცენა, ლენსკის სცენა და არია;
30. ჩაიკოვსკი - ოპ."პიკის ქალი" - ლიზას ორი არია ;
31. ჩაიკოვსკი - რომანსები: "ეს იყო ადრეულ გაზაფხულს", "დღე რას მეფობს", "გავხსენი სარკმელი", "გადიდებთ ტყეებო", "მიწაზე ბინდი ჩამოწვა";

32. მუსორგსკი - ვოკალური ციკლი - "სიკვდილის სიმღერები და ცეკვები";
33. რახმანინოვი - ოპ. "ალეკო" - ალექოს კავატინა;
34. რახმანინოვი - 6 რომანსი თხზ. 38;
35. რახმანინოვი - რომანსები: "ნაწყვეტი მიუსუდან", "ბედისწერა" აპუხტინის ლექსზე, "გაზაფხულის ნაკადულები" ტიუტჩევის ლექსზე, "ღამეა სევდიანი" ბუნიინის ლექსზე, "რა ბედნიერებაა" ფეტის ლექსზე;
36. პროკოფიევი - ვოკალური ციკლი - ანა ახმატოვას 5 ლექსი;
37. სტრავინსკი - რომანსები: "სამონასტრო გაზაფხული" გოროდეცკის ლექსზე ;
38. მაჭავარიანი - რომანსები: „ცისა ფერს“, „ მზეთა მზის სახეო“;
39. ჩიმაკაძე - „ნინო ჭავჭავაძეს“, „ნანა“, „შენი დალალნი“;
40. მენდელსონი - სავიოლინო კონცერტი;
41. ბრამსი -სავიოლინო კონცერტი;
42. ჩაიკოვსკი - სავიოლინო კონცერტი;
43. ჩაიკოვსკი - პიესები: „ვალს-სკერცო“, „ფიქრები“;
44. დებიუსი - რაფსოდია (კლარნეტი და ფორტ-ნო);
45. დებიუსი - „ფავნის ნაშუადღევის დასვენება“ (ფლეიტა და ფორტ-ნო);
46. შოსონი - „პოემა“ (ვიოლინო და ფორტ-ნო);
47. ბრამსი - „სკერცო“ (ვიოლინო, ფორტ-ნო);
48. შუმანი - სამი რომანსი (ჰობოი).

უცხო ქვეყნის მოქალაქეებისთვის უცვლელი დარჩეს: 1). მისაღები გამოცდების მოთხოვნები სპეციალობაში; 2).საოპერო სცენის საკონცერტო ჩვენება; 3) ნაწარმოების ფურცლიდან კითხვა სოლისტის მონაწილეობით; 3). რომანსის ან ლიდის ტრანსპონირება სოლისტის მონაწილეობით; 4). საგუნდო პარტიტურის ფურცლიდან კითხვა.

მომიჯნავე დისციპლინებიდან: 1).წერითი გამოცდა ჩატარდეს კოლოკვიუმის ფორმით; 2).ამოღებულ იქნას “შერჩეული ნაწარმოების საშემსრულებლო ანალიზი”.